

<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/HTML/210.htm>. (дата звернення: 16.05.2023).

8. A framework for model legislation on domestic violence: Report of the Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences, Ms. Radhika Coomaraswamy, submitted in accordance with Commission on Human Rights resolution 1995/85 Alternative approaches and ways and means within the united nations system for improving the effective enjoyment of human rights and fundamental freedoms. Further promotion and encouragement of human rights and fundamental freedoms, including the question of the programme and methods of work of the commission / United Nations, Commission on Human Rights. – E/CN.4/1996/53/Add.2. Way of access: URL : <http://hrlibrary.ngo.ru/commission/thematic52/53-add2.htm>. (дата звернення: 16.05.2023).

9. Змисла М. Чи втратило домашнє насильство свою актуальність в умовах воєнного стану? URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/chivtratile-domashne-nasilstvo-svoyu-aktualnist-v-umovah-voennogo-stanu.html>. (дата доступу: 20.05.2023)

КОСЦЕ В.,
заступник директора Луганського
навчально-наукового інституту ім. Е. О. Дідоренка
Донецького державного університету внутрішніх справ
з освітньої та науково-дослідної діяльності, майор поліції
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Сучасне демократичне суспільство засновано на ідеях рівності. Рівність, як ознака сучасної демократії, розуміється як стан відносин у суспільстві, у якому в учасників рівні можливості та рівні обов'язки, проте, важливо розуміти, що в різних соціальних груп та в кожної особи окремо можливості різні через об'єктивні фактори, наприклад: матеріального становища, фізіологічних, психологічних, особливостей, родинних зав'язків, інтелектуального розвитку та інших обставин, які відрізняють одну людину від іншої. У сучасних державах функціонує багато правових інститутів та окремих норм, які реалізують ідею рівності через надання окремим категоріям осіб додаткових прав, чи покладанням на окремі

категорії осіб додаткових обов'язків. Фактично ідея рівності реалізується через «нерівність». Як приклад, можна розглядати різноманітні «податки на розкіш», які покладають додаткові обов'язки на власників певних категорій майна, або різні форми допомоги, такі як: безоплатна правова допомога, допомога по безробіттю, які надають додаткові права окремим категоріям осіб.

Діти, з огляду на фізіологічні, психологічні властивості, є особливою частиною суспільства, яка потребує додаткової уваги та захисту зі сторони держави. Відповідна значна увага з боку органів публічної влади приділяється реалізації захисту прав дітей і здійсненню нагляду й контролю за реалізацією та додержанням відповідних прав. Крім того, у результаті нормотворчої діяльності сам перелік прав дітей активно реформується, розширюючись та деталізуючись. Заявляються нові органи, структурні підрозділи, у перелік функцій яких входить забезпечення реалізації положень про права і свободи дітей.

Захисту прав дитини приділяється значна увага на міжнародному рівні, що пов'язано з важливістю належного розвитку та дотримання прав цієї категорії суспільства. Предметом Європейської конвенції про здійснення прав дітей є – у найвищих інтересах дітей – підтримка їхніх прав, надання дітям процесуальних прав та сприяння здійсненню ними цих прав шляхом забезпечення становища, при якому діти особисто або через інших осіб чи органи поінформовані та допущені до участі в розгляді судовим органом справ, що їх стосуються [2].

Початок активних бойових дій на території України ставить нові виклики перед Україною щодо захисту прав та свобод дітей. Тимчасова окупація частини території України супроводжуються відсутністю органів державної влади на цих територіях, що зумовлює відсутність контролю з боку України на тимчасово окупованих територіях за дотриманням прав і свобод дітей.

Згідно з інформацією (за даними) державного порталу розшуку дітей «Діти війни», станом на 30 травня 2023 року за час повномасштабної війни загинуло 483 дитини, зниклі безвісти 394 дитини, поранені 989 дітей, депортовані 19 484 дитини, однак точну кількість постраждалих дітей наразі встановити неможливо через активні бойові дії та тимчасову окупацію частини території України [1]. Безвісти зниклі та депортовані на непідконтрольну Україні територію або територію іншої держави діти знаходяться в ситуації, коли держава Україна не може повною мірою використати всі механізми захисту таких осіб від незаконних посягань.

Зокрема такі діти можуть бути піддані насильству, сексуальній чи трудовій експлуатації.

Окрему увагу заслуговує питання сексуальної експлуатації дітей, як один із найбільш аморальних способів насильства, який несе незворотні психологічні та фізичні наслідки для дітей. Проблематиці захисту дітей від сексуальної експлуатації приділяється значна увага міжнародної спільноти загалом та Україною зокрема, у зв'язку з цим було розроблено та прийнято ряд міжнародних актів, які були ратифіковані Україною.

Конвенція ООН про права дитини зобов'язує держав-учасниць захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуальних розбещень. З цією метою Держави-учасниці, зокрема, вживають на національному, двосторонньому та багатосторонньому рівнях всіх необхідних заходів щодо запобігання: схилянню або примушуванню дитини до будь-якої незаконної сексуальної діяльності; використанню дітей з метою експлуатації у проституції або в іншій незаконній сексуальній практиці; використанню дітей з метою експлуатації у порнографії та порнографічних матеріалах [3].

Спеціальним міжнародним актом у сфері захисту дітей від сексуальної експлуатації є Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, яка визначає цілі, принципи недискримінації, запобіжні заходи, спеціальні установи та координуючі органи, засоби для захисту та допомоги жертвам, програми та заходи втручання, норми матеріального та процесуального кримінального права, механізм моніторингу.

Зазначена Конвенція покладає на державу обов'язок вживати законодавчих або інших заходів для створення або призначення: а) незалежних компетентних національних або місцевих інституцій для сприяння правам дітей і їхнього захисту, забезпечуючи їх відповідними ресурсами та компетенцією; б) механізмів для збору даних або інформаційних центрів на національному або місцевому рівні та в співробітництві з громадянським суспільством для спостереження за явищем сексуальної експлуатації та сексуального насильства стосовно дітей і для його оцінювання з урахуванням вимог стосовно захисту особових даних [2].

У зв'язку з ратифікацією ряду міжнародних актів у сфері запобігання сексуальної експлуатації дітей було внесено зміни до деяких законів України. Серед яких Закон України №1256-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про

захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції) Зазначений закон посилив кримінальну відповідальність за сексуальну експлуатацію та сексуальне насильство проти дітей, зокрема Кримінальний кодекс України було доповнено складами злочинів, які передбачають: домагання дитини для сексуальних цілей (стаття 156-1), одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження (стаття 301-1), проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи (302-1) [5].

Усі вищезазначені міжнародні документи та акти національного законодавства покладають на державу обов'язки щодо захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Однак, у зв'язку з тим, що за час повномасштабної війни було насильно депортовано та зникли безвісти значна кількість українських дітей, Україна не може забезпечити належне виконання міжнародних актів щодо захисту таких дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Через те виникає необхідність у розробці та реалізації правових механізмів, зокрема за участі суб'єктів міжнародних відносин щодо забезпечення захисту депортованих та зниклих безвісти дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства.

Список використаних джерел:

1. Інформація за даними державного порталу розшуку дітей «Діти війни» станом на 30 травня 2023 року. URL : https://ombudsman.gov.ua/news_details/informaciya-za-danimi-derzhavnogo-portalu-rozshuku-ditej-diti-vijni-stanom-na-30-travnya-2023-roku. (дата звернення: 26.05.2023)

2. Європейська конвенція про здійснення прав дітей : Конвенція Ради Європи від 25.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_#Text. (дата звернення: 26.05.2023)

3. Конвенція про права дитини 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text. (дата звернення: 26.05.2023)

4. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Конвенція Ради Європи від 25.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text. (дата звернення: 26.05.2023)

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної

експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції): Закон України від 18.02.2021 №1256-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2021, № 20, ст. 187. (дата звернення: 26.05.2023)

КРАВЧЕНКО І.,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри правосуддя загальноінститутських кафедр
Луганського навчально-наукового інституту ім. Е.О. Дідоренка
Донецького державного університету внутрішніх справ,
адвокат (м. Івано-Франківськ, Україна)

ГЕНДЕРНА СЕГРЕГАЦІЯ ЯК ОДНА З ХАРАКТЕРИСТИК СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Ринкова трансформація вітчизняної економіки, затяжний військовий конфлікт на території України призвели до суттєвих соціально-економічних змін у сфері зайнятості, коли, унаслідок закриття та/або руйнування багатьох суб'єктів господарювання, зросла чисельність незайнятого населення, тим самим викликавши небачений сплеск безробіття. На противагу задекларованій в Україні соціальній рівності стали посилюватися тенденції до масового вивільнення, у першу чергу, жінок працездатного віку. Проте, рівність трудових прав і заборона дискримінації у сфері праці за ознакою статі гарантуються національним законодавством, зокрема Конституцією України (ст.ст. 21, 24, 43), КЗпП України (ст.ст. 2-1, 22); міжнародними актами – Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (06.10.1999), Заключні зауваження до восьмої періодичної доповіді Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок (03.03.20170; конвенціями МОП – Про нічну працю № 171, Про охорону материнства № 183, Про гідну працю домашніх працівників (фрілансерів) № 189, Про викорінення насильства та домагань у світі праці № 190; Конвенцією Ради Європи (2011) із запобігання насильству стосовно жінок та домашньому насильству й боротьбу з цими явищами; Угодою про асоціацію між Україною та ЄС (ратифікована із заявою 16.09.2014); законами України – «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 № 2866-IV, «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 №